

8990/7

Beslissing van de Commissie van Beroep van de Koninklijke Nederlandse Schaakbond

1. Inleiding

Deze zaak is een hernieuwde behandeling van het beroep van de Delftse Schaak Club (DSC) van 23 april 1990. Dat beroep richtte zich tegen de beslissing van de competitieleider van de KNSB, bekendgemaakt in de circulaire van 11 april 1990, tot vaststelling van de beste nummer twee in de tweede klasse KNSB.

Op dit beroep heeft de commissie beslist op 7 mei 1990 (beslissing 8990/5). Schaakvereniging Weenink heeft tegen deze beslissing bezwaar gemaakt op formele gronden (zij was bij het beroep niet gehoord) en op inhoudelijke gronden. Na aanzegging van een kort geding door Weenink, en na het inwinnen van (juridische) adviezen heeft het bestuur van de KNSB de commissie gevraagd de zaak in een andere samenstelling opnieuw te behandelen in verband met de (naar het oordeel van het bestuur van de KNSB terecht) formele bezwaren van Weenink. De commissie heeft het oordeel van het bestuur van de KNSB overgenomen en aan dit verzoek gehoor gegeven; deze uitspraak komt daardoor in de plaats van de uitspraak van 7 mei 1990 (8990/5) en doet deze uitspraak te niet.

Deze commissie heeft de zaak in behandeling genomen op 10 augustus 1990. Op dat moment zijn de belanghebbende verenigingen DSC en Weenink; de nummer twee van klasse 2C valt af omdat artikel 10 lid 2 van het competitiereglement op de resultaten van deze nummer twee en Weenink kan worden toegepast en deze vergelijking in het voordeel van Weenink uitvalt. In haar groep is DSC boven de andere clubs geëindigd.

De commissie heeft deze belanghebbenden in de gelegenheid gesteld hun standpunt schriftelijk kenbaar te maken aan de commissie, van welke mogelijkheid beide partijen gebruik hebben gemaakt. Ook andere betrokken verenigingen zijn in de gelegenheid gesteld hun standpunt kenbaar te maken, maar deze hebben hiervan geen gebruik gemaakt. Verder heeft de commissie een mondelinge behandeling van de zaak gehouden op 20 augustus 1990.

Ter mondelinge behandeling is Weenink wel en DSC niet verschenen.

Bij de behandeling van de zaak baseert de commissie zich op de volgende stukken:

- de brief van DSC van 23 april 1990
- de brief van Weenink van 9 mei 1990 aan het bestuur van de KNSB
- de brief van 9 juli 1990 van mr van Mens namens Weenink
- de dagvaarding in kort geding van Weenink
- de brief van 15 augustus 1990 van mr van Mens namens Weenink
- de brief van 15 augustus 1990 van DSC

en op hetgeen tijdens de mondelinge behandeling van de zaak naar voren is gekomen.

2. Motivering.

A.

Het meest verstrekkende argument van Weenink is dat tegen de beslissing van de competitieleider geen beroep open staat, omdat het hier niet gaat om een beslissing over een wedstrijd als bedoeld in artikel 3 lid 1 van het competitiereglement.

A. I

De eerste vraag die de commissie heeft te beoordelen, is de vraag wat de bedoeling van dit artikel is en de vraag hoe dit artikel moet worden geïnterpreteerd.

1) Voor het achterhalen van de bedoeling moet de commissie teruggaan naar de ontstaansgeschiedenis van de betreffende bepaling. Directe aanleiding voor het instellen van de commissie van beroep was een zaak waarbij een beslissing van het bestuur van de KNSB keer op keer werd aangevallen en evenzovele malen moest worden heroverwogen. Om dat te voorkomen werd in het competitie reglement een geschillenregeling gemaakt met de volgende uitgangspunten:

- Het steeds weer heroverwegen van een beslissing mocht niet voorkomen;
- Beslissingen ten aanzien van de competitie kwamen te liggen in handen van een commissie die onafhankelijk van het KNSB-bestuur was;
- Het nemen van eerlijke en juiste beslissingen moest worden gewaarborgd door onpartijdigheid en deskundigheid van de (door het bestuur van de KNSB te benoemen) commissieleden, en de beslissingen van de commissie moesten collegiale beslissingen (dus niet door een persoon te nemen) zijn.

2) Deze totstandkoming wijst er duidelijk op dat het de bedoeling was dat alle beslissingen van de competitieleider voor beroep vatbaar dienen te zijn. Immers, zou van een bepaalde beslissing van de competitieleider geen beroep bij de commissie van beroep openstaan, dan zou in feite weer de mogelijkheid bestaan deze aan het KNSB-bestuur voor te leggen met alle gevolgen van dien die men juist wilde vermijden.

3) Bij de formulering van artikel 3 lid 1 is kennelijk aansluiting gezocht bij artikel 2 lid 1, eerste zin van het competitierglement. Vermoedelijk hebben de opstellers van het competitierglement zich niet gerealiseerd dat de tweede zin van artikel 2 lid 1 een zeer ruime bevoegdheid aan de competitieleider geeft, een bevoegdheid die hij zonder deze bepaling niet zou hebben. Uit niets blijkt althans dat men zich dit bewust heeft gerealiseerd en twee categorieën beslissingen heeft willen maken, beslissingen waartegen men wel en beslissingen waartegen men niet in beroep kan gaan bij de commissie van beroep.

4) De letterlijke tekst van artikel 3 lid 1 wijst in een andere richting dan de bedoeling. Gelet op de formulering van de andere artikelen is in het competitierglement met "wedstrijd" steeds bedoeld een wedstrijd tussen twee clubs en niet de gehele competitie. Naar oordeel van de commissie dient de interpretatie naar de bedoeling van het betreffende artikel zwaarder te wegen dan de letterlijke tekst. Een interpretatie waarvan de uitkomst tegen de bedoeling van het reglement in zou gaan, is naar de mening van de commissie onaanvaardbaar.

A. II.

Voorts is de commissie van oordeel dat de uitgebreide bevoegdheid van de commissie van beroep binnen de KNSB inmiddels gewoonterecht is geworden. Ook als men Weenink zou volgen in haar interpretatie van artikel 3 lid 1 zou de commissie van beroep door ontstaan gewoonterecht wel bevoegd zijn. De commissie baseert dit op het volgende:

1) In ten minste drie eerdere zaken die niet op één bepaalde wedstrijd betrekking hadden heeft de commissie het beroep wel ontvankelijk verklaard. Door de competitieleiders is in deze zaken niet aangevoerd dat de commissie niet bevoegd zou zijn.

2) In twee andere reglementen (het reglement bekerwedstrijden en het reglement voor het Nederlands schoolschaakkampioenschap) is de commissie als beroepsinstantie aangewezen. In het eerste reglement wordt voor de bevoegdheid van de commissie naar artikel 3 lid 1 van het competiereglement verwezen. In het laatste reglement is de commissie echter zonder enige beperking aangewezen als bevoegde instantie voor het beslissen van alle geschillen over de beslissingen van de schoolschaakleider. De commissie heeft vastgesteld dat bij het formuleren van dat reglement geen aandacht is besteed aan enig (mogelijk) verschil met andere reglementen. Naar het oordeel van de commissie is men ervan uitgegaan dat voor alle reglementen eenzelfde beroepsregeling zou gelden en is men daarvan ook uitgegaan bij het formuleren van het reglement voor het Nederlandse schoolschaakkampioenschap; ook dit wijst op de algemene opvatting dat de commissie bevoegd is te oordelen over alle beslissingen van de competitieleider.

De commissie komt derhalve tot de beslissing wel bevoegd te zijn van het door DSC ingestelde beroep kennis te nemen en verklaart dit beroep ontvankelijk.

B.

Vervolgens stelt Weenink dat het hier niet gaat om een onvoorzien geval als bedoeld in artikel 2 lid 1, waarover de competitieleider moet beslissen; artikel 31 lid 4 noemt immers wel de mogelijkheid van tussentijds wegvallen van een club. De commissie is van mening dat onder "een onvoorzien geval" dient te worden verstaan een geval waarvoor het reglement geen voorziening geeft. Dat is hier duidelijk aan de orde; in artikel 10 is niet voorzien in het geval een club wegvalt en het aantal gespeelde wedstrijden daardoor ongelijk wordt. Door het wegvallen van een club is ook niet langer voldaan aan het uitgangspunt van artikel 6 van het competiereglement.

C.

Al hetgeen verder is aangevoerd, betreft de vraag wat hier inhoudelijk de juiste, meest rechtvaardige beslissing is.

C.I.

De eerste vraag is op welke wijze het onderhavige probleem dient te worden benaderd. Feit is dat het competiereglement niet voorziet in een situatie als de onderhavige. Men zou kunnen proberen te beredeneren welke bepaling in het reglement was opgenomen als aan deze situatie wel was gedacht. Deze benadering is volgens de commissie echter niet juist om de volgende redenen:

- Het is niet de taak van de competitieleider of van de commissie om algemene regels te maken; dat is voorbehouden aan de opsteller van het competiereglement.
- Het is de bedoeling van het competiereglement iedereen voor de aanvang van de competitie duidelijkheid te geven. Iedereen weet dan welke regels gelden en kan zich hierop instellen. Daarom kan gedurende of na de competitie geen nieuwe algemene regel worden gemaakt.

De commissie zal derhalve onderzoeken wat, gelet op alle feiten en omstandigheden die nu bekend zijn de juiste en meest rechtvaardige beslissing is. De commissie benadrukt dat de uitspraak derhalve een ad hoc-karakter heeft en beslist niet de pretentie heeft voor toekomstige gevallen een algemene regel te geven. Verder benadrukt de commissie dat zij de zaak heeft beoordeeld naar de situatie van het

moment, om precies te zijn de dag van de mondelinge behandeling (20 augustus 1990). Een belangrijke factor op dat moment is de betrekkelijk korte tijd die nog resteert voordat de competitie 1990/1991 begint.

C. II.

Het probleem is dat DSC en Weenink een ongelijk aantal wedstrijden hebben gespeeld, waardoor toepassing van artikel 10 lid 2 van het competitiereglement niet mogelijk is. Ook dit probleem kan men op verschillende wijzen benaderen:

- 1) Men kan een fictieve uitslag invullen voor de bij DSC ontbrekende wedstrijd;
- 2) Men kan zoeken naar een zodanige bewerking van de uitslagen dat de resultaten van DSC en Weenink vergelijkbaar zijn en vervolgens artikel 10 lid 2 toepassen;
- 3) Men kan naar een geheel andere wijze van beslissen tussen DSC en Weenink zoeken.

Ad 1.

De onder 1 genoemde mogelijkheid verwerpt de commissie. Het vaststellen van een fictieve uitslag is in hoge mate arbitrair en alleen om die reden al niet aanvaardbaar. Een fictieve uitslag doet ook afbreuk aan het sportieve karakter van een competitie, waarbij het spel en niets anders dient te beslissen. Tenslotte kan een club, die zich benadeeld voelt door een fictieve uitslag, altijd (terecht) stellen dat haar de mogelijkheid is ontnomen dat in werkelijkheid een andere uitslag zou vallen.

Het vaststellen van een fictieve uitslag zou overigens praktisch ook onmogelijk zijn, omdat in dit geval niet te bepalen zou zijn hoe de teruggetrokken club (Koningsclub) zou zijn opgekomen voor de betreffende wedstrijd.

De beslissing van de competitieleider hield in feite een fictieve uitslag in, welke beslissing de commissie derhalve onjuist vindt.

Ad 2.

Benadering van de zaak volgens 2 zou op zich een goede oplossing zijn, ware het niet dat er naar het oordeel van de commissie geen zuivere methode is om zo'n bewerking uit te voeren. Voorzover men vermenigvuldiging van de uitslagen van DSC met 9/8 niet zou zien als het invullen van een fictieve uitslag, is deze bewerking niet zuiver omdat deze geen rekening houdt met (de sterkte van) de clubs waartegen wel en waartegen niet is gespeeld; dit bezwaar heeft Weenink naar het oordeel van deze commissie terecht aangevoerd.

De commissie laat in het midden of vermenigvuldiging met 9/8 op een ander moment of als algemene regel wel juist zou zijn. Zij is van mening dat deze oplossing nu, op dit moment en met alle feiten en omstandigheden die nu bekend zijn, geen juiste oplossing is.

Artikel 10 lid 2 van het competitiereglement kan dus niet worden toegepast, noch direct noch indirect.

Ad 3.

Vervolgens heeft de commissie onderzocht welke beslissing hier het meest rechtvaardig is. De commissie is tot de conclusie gekomen dat de beste oplossing is de wel gespeelde wedstrijden met elkaar te vergelijken en deze prestaties zo

nauwkeurig als dat maar kan met elkaar te vergelijken. Vergelijking met matchpunten en bordpunten is niet zuiver omdat dat geen rekening houdt met de tegenstanders tegen wie de punten zijn behaald.

Een methode waarbij dat wel meeweegt is berekening van de toernooiprestatierating (TPR). Op deze manier speelt geen rol meer tegen welke club DSC niet heeft gespeeld en speelt in feite ook geen rol de sterkte van de clubs waartegen wel is gespeeld. Met de TPR kan men immers de prestatie meten onafhankelijk van de tegenstanders waartegen is gespeeld.

De commissie bepaalt derhalve dat, nu het gaat tussen Weenink en DSC, die vereniging zal promoveren die in de competitie 1989/1990 de hoogste TPR heeft behaald.

Om geen misverstand te doen ontstaan over de wijze van berekening van TPR bepaalt de commissie het volgende:

- De berekening dient plaats te vinden aan de hand van de ratings aan het begin van de competitie, dus per 1 september 1989, zonder tussentijdse berekening van nieuwe ratings.
- De wijze van berekening vindt verder plaats op dit wijze die de ratingscommissaris bepaalt en dit jaar voor de berekening van alle ratings en TPR's hanteert.
- De commissie heeft vernomen dat deze berekening al is uitgevoerd (zonder dat de commissie de uitslag kent) en bepaalt dat deze berekening en uitslag beslissend is.

Voor alle duidelijkheid wijst de commissie erop dat de vergelijking van TPR alleen voor DSC en Weenink van belang is. Voor alle andere verenigingen is en blijft artikel 10 lid 2 zondermeer van toepassing.

De commissie is zich er ten volle van bewust dat ratings en berekende TPR's niet voor 100% nauwkeurig kunnen zijn; toch meent de commissie dat dit voor de onderhavige zaak de beste oplossing is, te meer daar de mogelijke onnauwkeurigheden voor zowel DSC als Weenink een onbekende factor vormen en er geen reden is aan te nemen dat deze factor voor de een zwaarder zou wegen dan voor de ander. De commissie meent dat deze wijze van vergelijking van geleverde prestaties in dit geval de best beschikbare methode is.

De commissie heeft nog overwogen een beslissingswedstrijd tussen DSC en Weenink te laten spelen. Uiteindelijk is de commissie tot de conclusie gekomen dat een beslissingswedstrijd grote nadelen en op dit moment ook praktische bezwaren heeft:

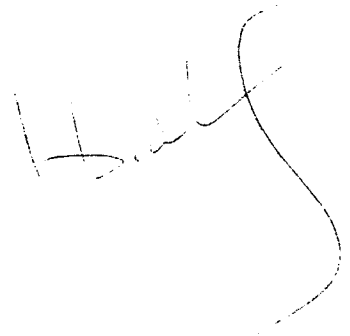
- Het is beter 8 respectievelijk 9 gespeelde wedstrijden te laten beslissen over promotie dan 1 enkele wedstrijd.
- Het spelen van een beslissingswedstrijd op dit moment zou in feite niet meer een wedstrijd zijn tussen teams zoals die aan de competitie 1989/1990 hebben deelgenomen. Nog daargelaten dat spelers met vakantie kunnen zijn wisselen spelers gedurende de zomer vaak van vereniging en kan het probleem ontstaan dat spelers nu niet meer speelgerechtigd zijn respectievelijk niet meer zouden willen spelen voor de betreffende club.
- Verder zou het voor 100 % zeker moeten zijn dat een beslissingswedstrijd definitief tot een eind zou komen voordat de nieuwe competitie van start gaat, 15 september 1990. Met de mogelijkheid van afgebroken partijen en met de mogelijkheid van protesten, die nog behandeld zouden moeten worden, is dat al vrijwel uitgesloten.

3. Beslissing

De commissie van beroep van de Koninklijke Nederlandse Schaakbond

- stelt vast dat de uitspraak van de commissie van 7 mei 1990 (8990/5) niet rechtsgeldig is en doet deze uitspraak voor zover nodig met het nemen van deze beslissing te niet
- verklaart het beroep van DSC van 23 april 1990 ontvankelijk;
- verklaart dit beroep gegrond en vernietigt de beslissing van de competitieleider;
- bepaalt dat tussen DSC en Weenink als beste nummer twee wordt beschouwd de club met de hoogste toernooiprestatierating (TPR) in de competitie 1989/1990; de berekening van de TPR dient plaats te vinden aan de hand van de ratings per 1 september 1989 zonder tussentijdse wijziging en voorts op de wijze waarop de ratingcommissaris deze berekening voor alle ratings uitvoert en reeds heeft uitgevoerd; de uitkomst van deze berekening is derhalve beslissend;
- besluit hiervan mededeling te doen aan het bestuur van de Koninklijke Nederlandse Schaakbond.

Aldus vastgesteld op 31 augustus 1990 door de heren mr H.A.Bartels, dr C.W. Berghout en mr E.M.Enschede , leden van de commissie van beroep van de KNSB, en mede namens de heren Berghout en Enschede ondertekend door mr H.A.Bartels.

(TPR WEENINK 2080
 TPR DSC 2117)